

Ravnanje z odpadki v EU

Ugotovite, koliko odpadkov ustvarimo Evropejci, kako ravnamo s svojimi odpadki in kakšne ukrepe sprejema EU za zagotavljanje okolju prijaznih praks.

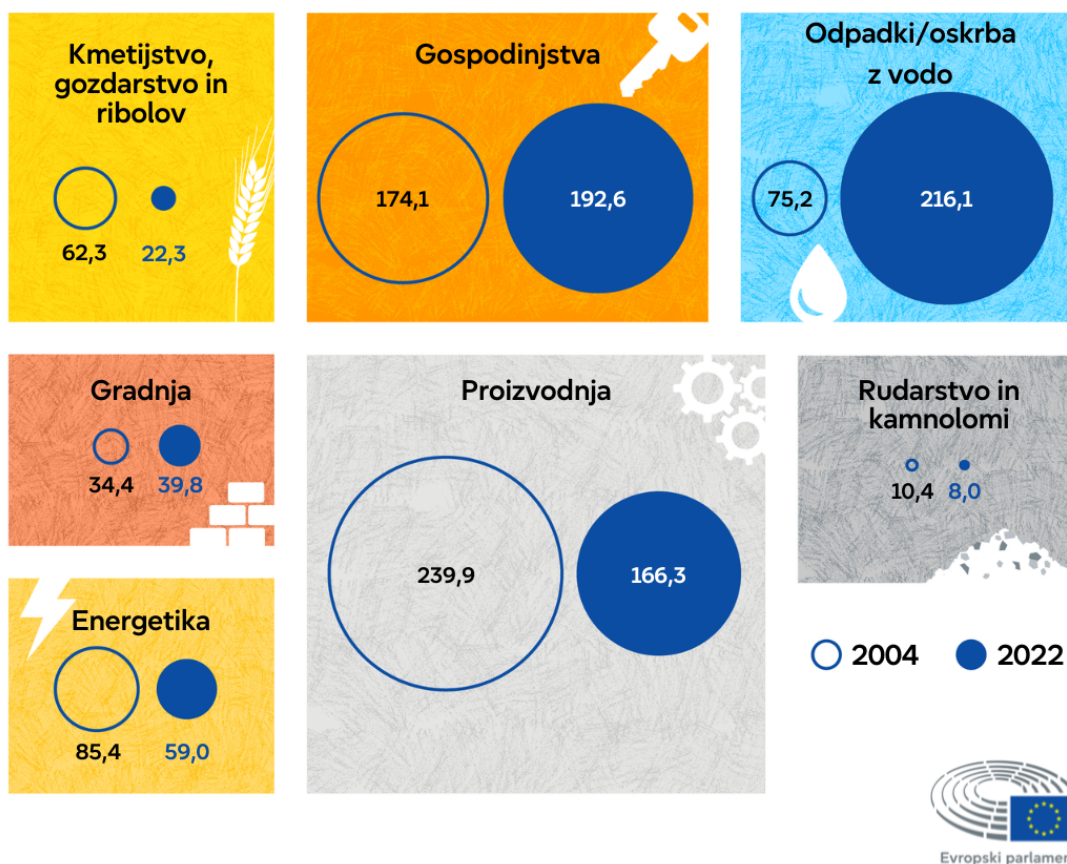
Vsak Evropejec je leta **2022 v povprečju proizvedel 5 ton odpadkov**, kar skupaj znaša več kot 2,2 milijarde ton.

Približno 38,4 % vseh odpadkov je nastalo v gradbeništvu (38,4 %), sledijo rudarstvo (22,7 %), ravnanje z odpadki in voda (10,5 %), predelovalne dejavnosti (10,4 %) in gospodinjstva (8,9 %). Ostale gospodarske dejavnosti, predvsem storitve (5,2 %) in energetika (3,0 %), so ustvarile preostali del (9,2 %).

Večji mineralni odpadki predstavljajo velik delež skupnih odpadkov (64 %) – prihaja iz rudarstva, kamnoseštva, gradnje in rušenja. Če izvzamemo večje mineralne odpadke, so bili največji viri odpadkov v letu 2022 storitve ravnanja z odpadki in vode (216 milijonov ton), gospodinjstva

(193 milijonov ton) in proizvodne dejavnosti (166 milijonov ton).

Odpadki, proizvedeni v EU (v milijonih ton)

Infografika, ki prikazuje ustvarjene odpadke v EU po sektorjih in spremembe od leta 2004 do 2022

EU želi zmanjšati količino odpadkov in njihov vpliv na okolje ter spodbuja prehod k bolj trajnostnemu modelu, znanemu kot [krožno gospodarstvo](#).

Ravnanje z odpadki v Evropi

Leta 2022 sta bili v EU obdelani skoraj 2 milijardi ton odpadkov. Ta številka ni enaka nastalim odpadkom, saj vključuje odpadke, uvožene v EU, in izključuje odpadke, izvožene iz EU.

Odpadke skušamo izkoristiti na različne načine (temu pravimo predelava odpadkov). Odpadke je mogoče reciklirati, uporabiti za zasipavanje (kar pomeni zamenjavo zemlje za melioracijo pobočij ali varnostne ali inženirske namene pri urejanju krajine) ali pa jih sežgati in uporabiti energijo, proizvedeno iz tega procesa. V manj kot dveh desetletjih, od leta 2004 do 2022, se je količina predelanih odpadkov povečala za 40,6 %, z 870 na 1.223 milijonov ton.

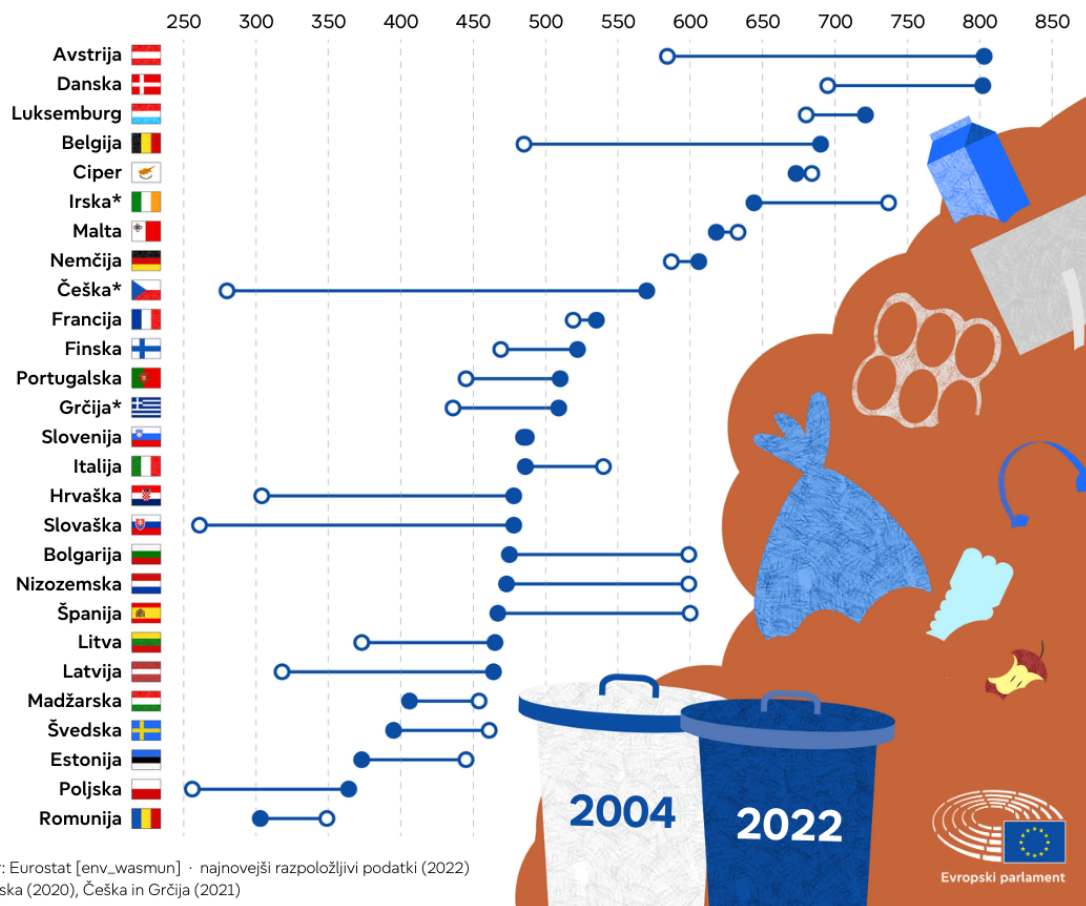
Predelani odpadki so leta 2022 predstavljali več kot polovico vseh odpadkov (61,4 %). Preostali odpadki so bili bodisi odloženi (30,2 %), sežgani brez energetske predelave (0,4 %) ali kako drugače odstranjeni (8,0 %).

Komunalni odpadki

Komunalni odpadki so odpadki, ki nastajajo v gospodinjstvih, trgovinah, pisarnah in javnih ustanovah. Predstavljajo le okoli 10 % vseh odpadkov in z njimi upravljajo občinske oblasti.

Leta 2022 se je količina nastalih komunalnih odpadkov med državami EU zelo razlikovala, od 301 kg na prebivalca v Romuniji do 835 kg na prebivalca v Avstriji.

Komunalni odpadki (kg na prebivalca)

Prakse ravnanja s komunalnimi odpadki v EU

Tudi prakse ravnanja z odpadki se med državami EU razlikujejo. EU želi v največji možni meri spodbujati preprečevanje nastajanja odpadkov in ponovno uporabo izdelkov. Če to ni mogoče, se raje odloči za recikliranje (vključno s kompostiranjem), ki mu sledi uporaba odpadkov za pridobivanje energije.

Najbolj škodljiva možnost za okolje in zdravje ljudi je preprosto odlaganje odpadkov, na primer na odlagališče, čeprav je to tudi ena najcenejših možnosti. Čeprav ustvarimo več odpadkov, se je način ravnanja z odpadki izboljšal – več recikliramo in manj odlagamo.

60 %

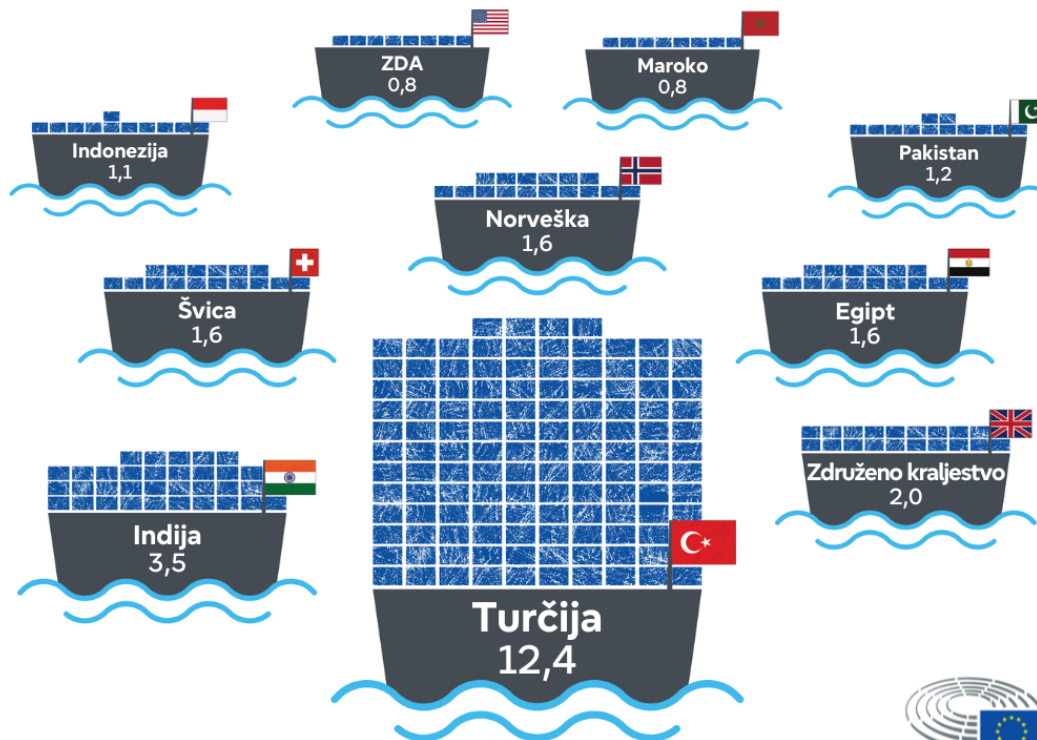
vsakodnevnih odpadkov, ki jih zberejo in obdelajo občine, je v skladu s cilji EU treba do leta 2030 ponovno uporabiti ali reciklirati

Delež [recikliranih komunalnih odpadkov](#) se je z 19 % v letu 1995 povečal na 48 % v 2022, medtem ko se je v istem obdobju delež odloženih odpadkov zmanjšal z 61 % na 23 %.

V skladu z [direktivo EU](#) o odlagališčih morajo države EU do leta 2035 tudi zmanjšati količino komunalnih odpadkov, poslanih na odlagališča, na 10 % ali manj vseh nastalih komunalnih odpadkov.

Izvoz odpadkov izven EU

Glavne destinacije za odpadke iz EU (v milijonih ton)

Vir: Eurostat [env_wastrdmp] · najnovejši razpoložljivi podatki (2022)

Infografika, ki prikazuje glavne destinacije odpadkov iz Evropske unije

EU del svojih odpadkov tudi izvozi. Leta 2022 je **izvoz odpadkov EU v države nečlanice EU** dosegel 32,1 milijona ton. To je 3 % manj v primerjavi z letom 2021.

Večino odpadkov, izvoženih izven EU (55 %), sestavljajo odpadki iz železa in jekla, ki so večinoma izvoženi v Turčijo. EU je izvozila tudi veliko papirnih odpadkov (15 %), pri čemer je bila glavna izvozna destinacija Indija. Leta 2022 je 39 % odpadkov EU odpadlo v Turčijo (12,4 milijona ton), sledile so Indija (3,5 milijona ton), Združeno kraljestvo (2 milijona ton), Švica (1,6 milijona ton) in Norveška (1,6 milijona ton).

EU se želi zoperstaviti nezakonitemu izvozu in zagotoviti, da se v ciljnih državah z odpadki ravna na okolju prijazen način. Parlament je februarja 2024 odobril [strožja pravila za pošiljke odpadkov](#) v tretje države. Pravila prepovedujejo izvoz plastičnih odpadkov v države nečlanice OECD in uvedla strožje pogoje za izvoz v države OECD. Pošiljanje odpadkov v drugo državo EU je možno le v izjemnih okoliščinah.

Kako si Parlament prizadeva za oblikovanje krožnega gospodarstva

Evropska unija želi do leta 2050 zgraditi krožno in podnebno nevtralno gospodarstvo. Da bi to dosegla, je EU v zadnjih letih uvedla številne nove ukrepe za zmanjšanje odpadkov in bolj trajnostne izdelke.

Nova ali posodobljena zakonodaja zajema okoljsko primerno zasnovano, embalažo, zeleno zavajanje, pravico do popravila, ravnanje z odpadki in druga ključna področja.

Več

[Preverite, kako želi EU do leta 2050 doseči krožno gospodarstvo](#)

Več podatkov o krožnem gospodarstvu

- [Učinek tekstilne proizvodnje in odpadkov na okolje \(infografika\)](#)
- [E-odpadki v EU: podatki \(infografika\)](#)
- [Plastični odpadki in reciklaža v EU \(infografika\)](#)
- [Zmanjševanje količine živilskih odpadkov: kakšna so dejanja EU?](#)